

P A R S III.

Obligatio Parochi III.

pascere oves Sacramentis.

C A P U T I.

De Sacramentis in genere.

A R T I C U L U S I.

*De obligatione Parochi administrandi
Sacramenta in genere.*

Q. I. *An Parochus obligetur Sacramentorum vim, & usum subditis suis pro suscipientium capto explicare? R.* affirmative. Hoc enim clarè præcipit Trid. Sess. 24. de refor. c.7. ubi sic: *ut fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia, atque animi devotione accedat, præcipit Sancta Synodus Episcopis omnibus; ut non solum, cum hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum vim, & usum pro suscipientium capto explicent; sed etiam idem à singulis Parochis pie prudentèrque, etiam lingua vernaculâ, si opus sit, & commodè fieri poterit, servari studeant.*

88

Q. 2. *An Parochus etiam teneat ut suis ovibus Sacramenta administrare? R.* affirmative cum Concilio Trid. Sess. 23. c. 1. *Præcepto Divino mandatum omnibus, quibus animarum Cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificiis*

89

cium offerre, verbique Divini predicatione
NB. Sacramentorum administratione, bono-
rum omnium operum exemplo pascere, pau-
perum, aliarumque miserabilium personarum
curam gerere &c. omnibus autem hac obliga-
tio ex beneficio Ecclesiastico procedit teste
Gobat. tit. 1. n. 105.

- 09 Q 3. Quando obligatio ista urgeat? R: hanc
obligationem urgere, non solum tempore, quo
oves tenentur ex suscipere ex præcepto
Ecclesiastico, vel Divino; sed etiam quando-
que extra tempus præcepti. Unde volentibus
ex sola devotione confiteri, aut communicare,
debet etiam ex gravi culpa gratificari. Excipe
1. nisi frequenter nimis petantur. 2. Si alius
facile haberi possit, qui illa administret. Pos-
sev. de off. Curati c. 5. n. 2. Urget etiam, licet
non expetantur respectu infirmorum, quos
visitare tenetur, & scire, an sacramentis indige-
ant, & ut illa recipiant, adhortari. Gob. loc. cit.
- 91 Q 4. An eadem obligatio urgeat etiam
cum periculo mortis, & in peste, vel alio morbo
contagioso? R: affirmativè: ita S. Th. 2. 2. q.
185. a. 5. ad 1. Suarez tom. 3. in 3. p. D. 72.
S. 3. Sà, Vasquez &c. ratio est: quia bonus Pa-
stor animam suam dat pro ovibus suis. Joan.
10. v. 11. Quæ doctrina non tantum intelligen-
da est de extrema necessitate (quando constitu-
tus in mortali, vel ignorat, quid sit contritio
perfecta; vel si scit, nescit eam esse in tali statu
necessariam) sed etiam intelligi debet de
gravi, quando videlicet infirmus in tali statu
est

est, ut non nisi difficillimè contritionem elicere possit. Ratio est: quia Parochus magis obligatur conferre Sacramenta, quàm Extraneus. Ergo cùm Extraneus obligetur conferre v. g. Baptismum, in extrema necessitate, Parochus obligabitur etiam in necessitate gravi. Hinc sequitur tempore pestis, vel morbi contagiosi fugere non posse. Ità communis. Ratio est: quia nullo casu excusari potest, quò minùs ministret morienti Sacramenta, utpote, qui Pastoris munus titulo justitiæ suscepit.

Q 5. An cum tanta obligatione teneatur 92
administrare omnia, que administrare potest?

Re. cum Lopez p. 1. Instruct. c. 67. & alijs, negativè. Licet enim obligatio hæc se extendat ad Sacramenta necessitate medij necessaria, v. g. Baptismum, & Pœnitentiam; non videtur tamen se extendere ad Evcharistiam, & Extremam Unctionem, nisi æger alijs Sacramentis juvari nequeat: fieri enim potest, ut, qui eget, sit attritus, & accedente Extrema Unctione, virtute Sacramenti fiat contritus.

Q 6. An Parochus in peste, vel contagio- 93
ne sibi substituere possit alium? Re. affirmativè.

Requiritur tamen ad hoc expressa Episcopi licentia. Barb. de off. Parochi p. 1. c. 17. Bannez. Benzon. cum communi. Declaravit id ipsum Gregor. XIII. apud Dianam p. 5. tract. 3. ref. 53. Licentia hæc ab Episcopo non facilè neganda, si substituatur idoneus,

& æquè proficius bono communi; secùs, si, qui substituitur, inidoneus sit, aut communi bono minùs utilis. Addit Barb. citatus Parochum tunc absentem corpore, animò tamen debere esse præsentem, ac providere, ut substitutus ritè fungatur officio. Porro, monet citatus Author, cavendum esse Parocho; nè dum invigilat saluti unius non graviter indigentis, conjiciat se in discrimen, nè alij destituantur auxilio spirituali. Unde si solus sit Parochus in oppido, vel pago, non expedit, ut administret Sacramenta non admodum necessaria, vel secundum se, v. g. Extremam Unctionem, vel respectu personarum, quarum bonum statum probabiliter novit. Cæterùm urget charitas erga se ipsum, ut periculo exponendus prudenter sibi provideat de convenientibus medijs, quæ procurare communitati incumbit. Demum tenentur infecti Sacramentis uti minimò, quoad fieri potest, periculò Pastorum.

94 Q. 7. *An vocatus ad Sacramenta administranda teneatur eò ire, quò vocatur, si sciat sibi in via parari insidias, & certam mortem imminere? R. affirmativè? Si expectantur Sacramenta necessitate medijs necessaria, nec aliter saluti prospici queat, ut si expectatur Baptismus, vel Pœnitentia. Tum autem oportebit de defensoribus, & medijs defensionis sibi prospicere, ut vel vim vi repellat, vel ingenio eludat. Cæterùm si vocetur pro Baptismo, suffi-*

146
sufficiat, ut doce
baptizent (di
de debita a
tem Unctione
nem se cano
ficio, quod ages
sufficiens ad
etiam curare, m
quim se, si ali
non adit, acco
in via futurum
off. Parochi, p
Q. 8. An Pa
dicit, admone
vis illius oper
dando se de de
de morte? R. ne
tuncque nec
minis potest m
vocat de die
maiores, du
nem de nocte
apud Barb
si pro die, a
Unde salubris
de Author Me
bet. tit. 1. n.
paribus, sub
rochialis edic
dique practi
ment illis ad
viam etiam

sufficit, ut doceat vocantes modum, quo ipsi baptizent (dummodo moraliter certus sit de debita administratione) Pro Extrema autem Unctione, aut sola Evcharistia non tenetur se tanto discrimini exponere, supposito, quòd ager citra hæc duo Sacramenta sufficienter ad salutem sit provisus. Potest etiam curare, ut confessio audiatur ab alio, quàm se, si alium habere posset; si verò non adsit, accedere debet, licet iudicet se in via futurum victimam charitatis. Barb. de off. Parochi, p. 2. c. 17.

Q. 8. An Parochus, qui scit sibi strui insidias, admonere populum possit, ut, qui indiguerit illius operâ, vocet eum de die, non nocte, addendo se de die promptè ad futuram, non itè de nocte? R. negativè. Tenetur enim ire, quotiescunque necessario vocatus fuerit. Nihilominus potest monere populum, ut pro viribus vocent de die; quia de nocte sunt difficultates majores, dummodo non excludat vocationem de nocte. Poss. de off. Cur. c. 5. n. 39. apud Barb. cit. Laudabilius tamen fecerit, si pro die, ac nocte paratum se ostenderit. Unde salubris novi Parochi regula est, quam dat Author Man. Paroch. p. 2. c. 1. apud Gobat. tr. 1. n. 110. ut nè ipse saltem desit suis partibus, sub principium susceptæ curæ Parochialis edicat suis Parochianis, se noctu, diùque praesto futurum ad necessaria Sacramenta illis administranda; proinde ne vereantur etiam de nocte postulare, si videatur

tur subesse necessitas; nec permittantur ægi tamdiu decumbere absque Sacramentis, dum periculum sit, nè rationis usu priventur: quod in, alidis febribus sæpe sæpius evenire solet.

- 96 Q. 9. *An Parochus excommunicatus teneatur Sacramenta administrare?* R. negativè, nisi in casu extremae necessitatis. Possè tamen ait n. 246. Parochum occultè excommunicatum petiitum à suis Parochianis, ut missam celebret in die festo, vel Sacramentum aliquod ex necessitate administret, non peccare, modò præmittat dolorem de peccatis; nec absolutionem ab excommunicatione possit obtinere ante administrationem; nec ipse se ingerat, sed petitus administret. Quæ intelligenda sunt de excommunicato vitando; an verò mortaliter peccet minore excommunicatione innodatus, controversum est apud Auctores. Occultè majore excommunicatione excommunicatus validè etiam administrat Sacramentum pœnitentiæ, si communi opinione habeatur non excommunicatus, habeaturque pro legitimo Parocho. Ità Gob. tr. 7. n. 106. & 107. Ratio est, quia communis error, & titulus à Superiore collatus, quamvis etiam invalidus esset ob vitium latens, facit, ut gesta Parochi talis in foro conscientiæ omnino sint valida. Gloss. v. *decepta*, in c. *dudum* 54. de Elect. Excommunicatus verò excommunicatione minore validè, & licitè Sacramen-

ta administrat, quæ susceptionem non requirunt. Ratio est: quia effectus minoris excommunicationis tantum est privatio susceptionis Sacramentorum.

Q. 10. An Parochus seclusâ Episcopi re-97. servatione possit alteri etiam simplici Clerico sacerdoti dare licentiam administrandi Sacramenta? R. posse, exceptâ Pœnitentiâ, pro qua licentiam dat solus Episcopus. Colligitur ex Trid. Sess. 23. de ref. c. 15. Potest tamen delegare jurisdictionem pro foro Pœnitentiæ respectu suorum subditorum illi, qui in alios jurisdictionem jam est adeptus.

Q. 11. An Simonia sit pro Sacramentorum 98 administratione aliquid recipere? R. affirmativè, si recipiatur vel tanquam ipsorum pretium, vel tanquam merces operis, aut laboris concomitantis. Bonac. de Simonia. q. 1. §. 1. cum communi. Si verò concurrat causa honesta dandi, & recipiendi, qualis est elemosyna, pia oblatio, stipendium sustentationis, mercedis laboris antecedentis, & oblationis subsequenti, simonia non erit. Ità Bonac. cit. q. 5. §. 2. Hinc ubi viget consuetudo administranti Sacramenta aliquid dandi, ex hujusmodi causis dari præsumitur. Nec simonia est aliquid accipere pro materia remota Sacramentorum, ut pro pane, vino, aqua, oleo. Ratio est: quia tunc non datur, & accipitur temporale pro spirituali, sed temporale pro temporali.

ARTICULUS II.

De valida & licita Administratione.

99 **Q.** 1. *Quid ad validam, & licitam administrationem in legitimo Parocho requiratur?* R. ut Parochus validè Sacramenta administret, debet habere debitam intentionem conficiendi Sacramentum, 2. Debet habere materiam & formam à Christo institutam. Ratio desumitur ex Flor. in decr. Eugenij. *Sacramenta tribus perficiuntur &c.*

100 **Q.** 2. *Quae intentio sit optima, quae sufficiens? quae insufficientis?* R. ad 1. optimam esse *explicitam, directam & formalem*, quâ quis directè, & expressè vult facere, quod Christus instituit. Ità communis ex Trid. Sess. 7. c. 11. de Sacram. in genere. R. ad 2. sufficiens est *virtualis*, quæ tunc est, quando minister, quia elicit actualem intentionem, vi, & virtute illius exequitur actionem Sacramentalem. v. g. elicit intentionem celebrandi, hinc vadit ad templum, induit vestimenta sacra, progreditur ad altare &c. Laym. l. 5. tr. 1. c. 5. cum communi. 2. Sufficiens est *implicita*, quæ etiam dici potest *virtualis*, quòd in *explicita* vel naturâ suâ, vel ex Ecclesiæ institutione comprehendatur. Talis esset intentio, quâ quis vellet celebrare secundum bonorum sacerdotum consuetudinem I Gob. tr. 1. n. 84. cum communi. 3. *Insufficiens* est *Indirecta*, quando videlicet directè volumus causam, unde videmus secuturum esse

etum

Etum quempiam, quem in causa, adeoque indirectè volumus. Hoc modo explicata interpretativa pariter insufficientis est. Vasq. D. 138. n. 68. Dicast. D. 3. n. 117. Idem est de *Habituali*. La Croix lib. 6. p. 1. n. 56. Ratio est: quia confectio cum tali intentione non est actio humana; cum non fiat ex deliberatione rationis. Non sufficit etiam *Conditionata de futuro non necessario*, saltèm *ex suppositione*; Quia suspendit effectum Sacramenti.

Q. 3. *Quomodo Sacramentum ratione materiae, & forma possit reddi invalidum?* R. 1. id contingere posse, si materia, vel forma alia adhibeatur, quàm à Christo sit instituta, ut si in Baptismo loco *aquae elementaris* adhibeatur *vinum* vel, *aqua artificialis*. 2. Si materia aut forma mutetur substantialiter Theologicè, sic videlicet, ut amittat illam rationem, sub qua fuit assumpta, & à Christo determinata, ut si vinum in conficienda Eucharistia versum sit in acetum; aut sub conditione, si materia dubia revera non fuit sufficiens; aut talis particula in forma omittatur, vel mutetur, ut forma non habeat sensum à Christo intentum. 3. Si materia, vel forma adhibeatur cum errore practico, qui tunc est, quando erratur animo inducendi errorem, quem quis in forma profiteretur; aut si intentio introducendi errorem Theologicè substantialiter mutet formam. Wölcker de Sacram. in Gen. a. 13. §. 17. ut si quis baptizaret: *in nomine Patris majoris, Esly minoris, vel Spiritus sancti*

sancti à solo Patre procedentis; quæ forma tamen valida esset, si error tantùm foret speculativus, hoc est, si baptizans sic quidem crederet, & sic verba pronuntiaret; vellet tamen per eam id solùm significare, quod voluit Christus, vel quod vult Ecclesia. Ratio est: quia hic error, & consequenter additamenta habent se per accidens. Ità idem ibidem.

4. Si materia, & forma sibi non debitè coëxistant, coëxistentiâ singulis Sacramentis proportionatâ, *physicè* nimirum in Sacramento *Baptismi*, & confectione *Eucharistia*. Itèm in Sacramento *Ordinis*, *Confirmationis*, & *Extreme Unctionis*. (Quæ sententia probabilior est, & tutior) *moraliter* in Sacramento *Penitentia*, & *Matrimonij*.

102 Q. 4. Quando illicitè administratur Sacramentum? R. 1. Administrari illicitè, si aliquid desit ad valorem. 2. Administratur illicitè, si minister conficiens Sacramentum non sit in statu gratiæ, excepto necessitatis casu, quo temporis brevitatis non patitur, ut contritio eliciatur; quia Sacramenta sanctè sunt tractanda: si verò non conficit, sed ministrat *Eucharistiam*, peccat probabiliter, juxta Suar. Valent. Coninck. Bonacinam &c. apud La Croix lib. 6. p. 1. n. 94. licèt oppositam probabiliorē censeat Lug. Vasq. Bernal, &c. apud eundem ibidem. Ratio illius est: quia tunc Minister non agit in persona Christi; nec immediatè cooperatur DEO in causanda gratia. Non peccat tamen toties,

quo

quot sunt personæ, quibus administratur actu continuo, quod aliqui docent. Assistens matrimonio in statu peccati mortalis graviter non peccat. 3. Si non adhibeat præter illa, quæ ad substantiam requiruntur, ea, quæ sunt ad decorem, seu ex natura rei, seu ex præcepto Ecclesiæ, omittendo videlicet ritus, & ceremonias præscriptas sine necessitate. Ratio est; quia si decorem debitum negligit, Sacramenta indignè tractat; si verò negligit præscripta, contrahit præcepto. Quantum verò in his peccetur, ex materiæ substratæ *magiudine*, vel *parvitate*, uti & ex *dictamine* dijudicari debet. Ità torrens Authorum.

Q. 5. *An licitè administret Sacramentum sequendo opinionem probabilem, tutiore relicta?*

R. negativè, si probabilitas hæc sit de valore Sacramenti. Constat ex 1. propositione ex 65. ab Innoc. 11. damnata: *non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem, de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id vetet lex. &c.* Ratio est: quia hæc faciens exponit Sacramentum periculo frustrationis. Quamvis autem propositio hæc loquatur de solo conferente; extendit tamen se etiam ad sumentem, quando valor etiam ab ipso dependet. Ratio est eadem. Excipe, nisi adsit necessitas, vel moralis certitudo in rationabili causa, qualis esset magna utilitas proximi, aut nimia molestia ministri, si teneretur semper exquirere tutiorem. Porro mo-

R. P. *Hernig Man.*

E

ralis

ralis certitudo est tunc, quando vix adest apparentia veri de opposito. Excipe præterea, si adveniat practica certitudo, qualis advenit, si Ecclesia suppleat, vel dispenset in aliquo ad valorem requisito, quod contingit maximè in materia Sacramenti *Pœnitentia*, & *Matrimonij*. Sic si habeatur cum titulo putativo, & communi errore probabilis opinio pro jurisdictione, vel absentia impedimenti, communissima sententia est, quòd tunc suppleat, vel dispenset Ecclesia, dummodo opinio probabilis sit revera probabilis, nec praxis secundùm illam sit contra stylum Curia Romanæ, nec quæstio sit purè facti, sed juris. Ratio est: quia aliàs administratio foret obnoxia nimijs scrupulis. Carden. super hac prop. & Kugler in Compend.

- 104 Q. 6. *An Sacramenta sive publicè, sive occultè, licitè administrantur publico peccatori, cujus videlicet crimen notorium est vel jure, vel factò, vel famâ?* R. negativè. Ità D. Th. 3. p. q. 80. a. 6. & Scholastici passim. Intellige: nisi priùs peccator publicus occultè petens Sacramentum, saltem occultam egerit pœnitentiam. Ratio est 1. Quia lex naturæ dictat, ut, qui ex officio dispensator est bonorum Domini, de ijs non dispenset, nisi fideliter. 2. Quia ad hoc obligat virtus religionis postulans caveri irreverentiam, quam suscipiens infert auctori Sacramentorum, & Sacramento. 3. Quia lex charitatis etiam prohibet cooperationem ad peccatum proximi, suntque

hæ obligationes in materia gravi. An autem licitè administraretur v. g. Wratislaviæ, si crimen sit notorium v. g. Lignicij, probabilis est in utramque partem sententia. Probabilior tamen est negatvia. Ratio: quia ad hominis talis famam servandam non est obligatio Wratislaviæ, cum eam simpliciter amiserit.

Q. 7. *Quid ministro attendendum, nè in hoc delinquat?* R. oportet ab illo debitam diligentiam, & præcautionem adhiberi, ut prudenter judicari possit suscipientem esse dignum; hæc diligentia tamen non respectu omnium Sacramentorum est æqualis, sed respectu unius requiritur major, respectu alterius minor, id quod ex communi prudentium iudicio est desumendum. Sic in Sacramento Pœnitentiæ exactior notitia requiritur de dispositione pœnitentis, in Matrimonio de impedimentis, in Baptismo adulti de fide, spe, & attritione. Escob. l. 8. n. 240. Averl. q. 64. l. 10. &c.

Q. 8. *An nulla circumstantia licitam faciat talem administrationem?* R. licitè administrari posse 1. tunc, cum prudenter præsumi potest peccatorem publicum emendatum esse, ad quam emendationem Nav. cum alijs præter confessionem requirunt aliquod tempus bonæ conversationis, quâ scandalum tollatur; quod verum videtur, si adhuc habeat proximam peccandi occasionem. Si hæc desit, sentit Escobar. l. 8. n. 354. cum alijs sufficere solam confessionem publicam, id est, spectantibus copiosis factam, præsertim si

ram copiosi sint; spectantes, quàm copiosi sunt ejus crimen perspectum habentes. Si occultè solùm petat, sufficit quoque occultè pœnitentiam egisse. Si sæpius pœnitens, sæpius relabatur, censet Bernal. d. 48. n. 40. debere expectari tempus, quo judicaretur satis probabile emendatum esse. Si verò dubium sit, an publicus peccator pœnitentiam egerit, negari debet Sacramentum; quia possidet certitudo de crimine. Si demum dubitetur de crimine, non est negandum; quia possidet bona fama. 2. Licet administratur in articulo mortis. Ratio est: quia quisque præsumitur se tunc debite velle disponere, & necessitas tollit scandalum, vel tollet illud minister publicando pœnitentiam occultam moribundi; quod fieri debere putat Tamb. de Comm. c. 6. n. 24. si ad ipsum publicè deferatur Eucharistia. 3. Si peccator publicus non volenti administrare minetur mortem, nisi administratio petatur in odium fidei, vel contemptum religionis.

107 Q. 9. *An peccatori occulto, publicè petenti, negandum sit Sacramentum?* R. negativè. Si per hoc notabiliter infamaretur. Ità statuit Conc. Carth. 7. & patet ex Christi exemplo, qui Judæ occulto peccatori Eucharistiam non negavit: monet nihilominus Eugenius Papa, ut habetur cap. si sacerdos de off. Jud. Ord. talem peccatorem privatim esse monendum, nè se ingerat. At dices 1. Ministrum magis debere consulere reverentia

Sacramenti,
Christum no
reverentia
quam vo
vit: nec tu
rentia à minis
tas, se redd
flet tantum m
rentiam, & m
mi malum.
lenti occidere
Sacramentum
mo, se eam
i magnum mi
ni reddam; I
licet gla
tatis est; qui
lato futuri fa
fuit si negetur
culto id expect
Q. 10. An
te negandum
nisi notitia
Ratio est: qu
fama, nec ac
obligatio legi
clariatis. Ita
271. Sanch. L
notitia de cri
tatis sponforu
v. & hæreticus
hæcque gravi

Sacramenti, quàm famæ proximi. Sed *℞.* Christum noluisse tali casu consuli potiùs reverentiæ Sacramenti, quàm famæ proximi; quam voluntatem suo exemplo comprobavit: nec tunc propriè committitur irreverentia à ministro; sed honoratur Sacramentum, nè reddatur odiosum: adeoque minister tantùm materialiter se habet ad irreverentiam, & materialiter coöperatur ad proximi malum. Dices 2. non licere Petro volenti occidere, reddere gladium; ergo nec Sacramentum ministrare mortaliter peccaturo. *℞.* eam legem charitatis non urgere, si magnum mihi imminet incommodum, nisi reddam; Itèm tali incommodo presente, licitè gladium non reddi. Ratio disparitatis est: quia non reddendo gladium non lædo furiosi famam, nec causa sum scandali, sicut si negetur Sacramentum peccatori occulto id expetenti.

Q. 10. An peccatori occulto petenti occultè negandum sit Sacramentum? ℞. affirmativè: nisi notitia habeatur unicè ex Confessione. Ratio est: quia cùm per hoc nec lædatur ejus fama, nec adsit periculum scandali, urget obligatio legis materialis, religionis, & charitatis. Ità Herinx n. 59. Gob. tr. 5. n. 271. Sanch. Laym. Escob. &c. Debet autem notitia de crimine esse moraliter certa. Si unus sponforum etiam publicè sit indignus, v. g. hæreticus publicus, videtur alterum, si absque gravi suo incommodo non possit

omittere contractum, vel procurare ipsi statum gratiæ, posselicitè contrahere cum illo, ipsique ministrare Sacramentum Matrimonij, si adsint conditiones requisitæ cum tali hæretico. Lugo D. 8. s. 14. Perez D. 36. s. 2. &c. Ratio est: quia quisq; habet jus, ut petat concurrente gravi causa hoc, quod alter potest sine peccato præstare, si velit. 2. Quia contrahentes tantùm indirectè conficiunt Sacramentum faciendo contractum de se non factum, qui cum existit, à Christo elevatur ad rationem Sacramenti.

ARTICULUS III.

De suscipiente Sacramentum.

- 109 **Q.** 1. *Quid ad valorem requiratur adultis ratione utentibus?* R. requiri 1. intentionem suscipiendi. Ità communis. Ratio: quia sicut adultus non justificatur sinè proprio consensu, sic nec per Sacramentum initiatur, & consecratur DEO sinè hoc consensu, si ejus capax sit. Quanquam autem actualis & virtualis optima sit, sufficit tamen etiam habitualis in Baptismo, Confirmatione, Evcharistia, Extrema Unctione, Pœnitentia. Pro quatuor postremis censet La Croix l. 6. p. 1. n. 169. 171. 172. quandoque, præsertim in senibus, vel ratione destitutis, sufficere etiam interpretativam; requirit tamen pro pœnitentia dolorem aliquo signo externo expressum. Rationem dat: quia Sa-
cra-

cramentum Pœnitentiæ continet iudicium externum, quod Iudex inchoare non potest, nisi per aliquod signum à reo implore- tur, per quod simul internum dolorem red- dat sensibilem. Ratio est: quia cum tali in- tentione communiter iudicatur adultus in susceptionem dictorum Sacramentorum con- sentire. Ad Matrimonium tamen) idem est de Ordine) interpretativa non sufficit. Ra- tio est, quia cum per hæc fiat immutatio to- tius statûs, afferantque gravia suscipienti, ne- que sint Sacramenta necessaria ad salutem, non videtur præsumi, posse quòd ità velit suscipere, si sola adsit intentio interpretativa. Unde re- quiritur saltèm habitualis. Conditionata de futuro contingente etiam non sufficit, cum hæc suspendat si non valorem, saltèm effe- ctum Sacramentorum. 2. Ad validam susce- ptionem reliquorum Sacramentorum præter intentionem requiritur Baptismus. Ratio est: quia, ut definit Florent. in decreto Euge- nij, Baptismus est janua vitæ Spiritualis, per quam membra Christi, ac de corpore efficimur Ecclesiæ.

Q. 2. Quid requiratur, ut licitè, & cum 110
fructu gratiæ suscipiatur Baptismus, & Pœni-
tentiâ, si adultus in statu peccati mortalis sit?
R. requiri 1. dolorè supernaturalè de peccatis, qui sit saltèm attritio. Sumitur ex Trid. Sess. 6. c. 6. & Sess. 14. c. 1. Ratio est voluntas in- stituentis Christi. 2. Requiritur Fides, & Spes, saltèm virtualis. Patet ex Apost. ad

Hebr. 11. v. 6. *accedentem ad DEUM oportet credere* &c. Charitas non requiritur; hæc enim duo sunt Sacramenta mortuorum.

- 111 Q. 3. *Quid requiratur ad Sacramenta Vi-
vorum?* R. præter fidem, & spem saltè imp-
licitam, & inclusam in voluntate ea susci-
piendi, requiritur etiam status gratiæ, qui, si
desit, causabunt hæc Sacramenta in igno-
rante peccatum mortale sibi inesse, primam
gratiam, in sciante verò nullam causabunt,
sed insuper eum facient sacrilegij reum.
2. Requiritur in suscipiente Eucharistiam je-
junium naturale ob speciale præceptum,
3. Requiritur carentia excommunicationis,
& respectu primæ Tonsuræ, & Ordinum.
carentia irregularitatis. Ità communis cum
Valq. d. 136. c. 1. n. 3. Dicast. D. 3. n. 200.

- 112 Q. 4. *An etiam requiratur attentio?* R.
cum Gobat tr. 1. de Sacram. in genere n. 257.
licet ad valorem non requiratur, cum in nul-
lo PP. decreto sit sancitum; voluntariè ta-
men illam non omitti finè veniali. Ratio
illius est; quia sancta sanctè sunt tractanda.

ARTICULUS IV.

De reiteratione Sacramenti.

- 113 Q. 1. *Quando reiterandum sit Sacramen-
tum?* R. tunc reiterari non tantum posse,
sed etiã debere, quando vel moraliter certum
est, vel dubium prudens occurrit, annon in
aliquo substantiali, & essentiali sit erratum;
quia

quia tunc vel certum est esse, vel fieri potest, ut Sacramentum sit nullum. S. Th. p. 3. q. 66. a. 9. Moya. t. 1. q. 9. n. 16. Dicast. Si &c. verò dubium sit leve, aut si sit merus scrupulus, iterari non debet. Dicast. n. 174. unde non quidem mortaliter, venialiter tamen peccaret scrupulosus, qui ad scrupulum amovendum seu materiam, seu formam iteraret; mortaliter verò delinqueret, si ad amovendum scrupulum de suo Baptismo, Ordine, aut Confirmatione formam iterari faceret. Ratio est: quia valde imprudenter ageret pugnando contra certitudinem saltè moralem, quam habere potest, vel habet. Si probabile sit, aliquid requiri essenziale, licet oppositum sit probabilius, reiterari tamen etiam debet; quia etiam cum majore probabilitate potest stare nullitas Sacramenti. Quæ tamen intelligenda sunt, si Sacramentum possit compleri. La Croix l. 6. p. 1. n. 123. Ratio est; quia si Sacramentum possit compleri, nec compleatur, relinquitur in certo periculo nullitatis. Porro explicata necessitas Sacramentum iterandi eos solùm stringit, quibus incumbit conficere verum, ac perfectum Sacramentum.

*Q. 2. An semper, & qualis conditio iterati-114
oni apponenda? &c. si certum sit aliquid essen-
tiale omisum, iteratio fieri debet absolute,
& sine omni conditione; si verò dubium ra-
tionabile sit, addi debet conditio: si aliqaid
essentiale sit omisum. Ratio prioris est: quia*

frustrà, & irrationabiliter apponeretur conditio, si certum est, aliquid essenziale esse omissum. Ratio posterioris est: quia per hanc consulitur reverentiæ Sacramenti, & præcaveretur, nè si prius Sacramentum fuit validum, iteratum exponatur periculo nullitatis. Escob. lib. 8. n. 145. approbat cap. *si nulla* 113. de Consecrat. dist. 4.

- 115 Q. 3. Quando dubium prudens, & non leve, quando verò leve, & scrupulus censeatur debeat? R. dubium prudens colligendum esse ex ratione, vel rationibus ponderosis occurrentibus; ut si dubites, an infans barbaris ereptus sit baptizatus, dubij rationem habeas, quia nullus, nè unus quidem oculus, & fide dignus habetur testis. E contra leve dubium est colligendum ex rationum vanitate, aut defectu, quod evenit, si nescias, cur dubites? cur timeas? vel cur suspicetis? tale dubium communiter esse solet, quando dubitans hanc cogitationem solùm volvit, & revolvit: *fortè malè formam pronuntiavi; possum malè pronuntiâsse &c.* vel quia, cùm longius progressus est, non recordatur se v. g. formam debite protulisse; vel quia recordatur, se proferendo distractum fuisse. Unde tunc contemptis his incidentijs, continuò progrediendum. Gob. n. 378. Escob. l. 8. n. 143. Vasq. Sporer &c.

- 116 Q. 4. An si impius Parochus fateatur se aliquos baptizâsse invalidè, nec possit resciri quosnam, prudens dubium formetur de omnibus

nibus ab eo baptizatis? R. affirmativè. Quia ut pro uno, ità pro singulis nullum habetur fundamentum certum Baptismi adepti. Hinc omnes omnino rebaptizandi sunt sub conditione. Gob. n. 699. Lug. Dicast. &c.

CAPUT II.

De Baptismi Administratione.

ARTICULUS I.

De Ministro.

Q. 1. *Quis sit minister Baptismi sollemnis, seu talis, qui cum prescriptis ceremoniis peragitur?* R. Munus hoc primum convenire Episcopis respectu totius diœcesis; Parochis verò, & eorum Vicarijs, tametsi Diaconi forent, respectu suæ Parochiæ. Bonac. de Sacram. D. 2. q. 2. p. 2. n. 2. Laym. lib. 5. tr. 2. c. 7. n. 2. ubi infert, graviter peccare Parentes, si prolem suam Parocho alieno absque licentia proprij baptizandum offerant. Parochus etiã aliènus graviter peccat, non incurrendo tamen irregularitatem, si absque expressa, aut rationabiliter præsumpta licentia baptizet. Excipe casum necessitatis, si proprius Parochus absit, nec facilè haberi possit. Sà. v. *Baptismus*. Hanc licentiam etiã habere debent Religiosi, aut eam sibi ab Ordinario impetrare; Diaconus quoque licitè baptizat, habità à Parocho facultate. Ut verò